

1947 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Kürsüsü Başkanı Prof. Dr. Arif Müfit Mansel başkanlığında kazısı yapılarak ortaya çıkarılan ve bilim dünyasına tanıtılan Side Apollon Tapınağı, Medusa frizi ve saçaklıklarına ait çok sayıda mimari parçayla dikkat çeken bir anıttır. Tapınak 1977-1991 yılları arasında Uluslararası Side Dostları Derneği'nin maddi desteğiyle restore edilmiştir. Proje, derneğin kurucusu Amerikalı yazar ve gazeteci Alfred Friendly ile eşi Jean Friendly'nin özel istekleriyle başlatılmıştır. Bu isteklerinin gerçekleşmesi için İstanbul Üniversitesi Klasik Arkeoloji Kürsüsü ve Side kazıları başkanı olarak bana başvurular.

M.S. 2.yüzyıta tarihlenen bu güzel yapının bir köşesinin, tapınağın boyut ve oranları hakkında fikir verecek biçimde ayağa kaldırılmasını ön gören bir projenin yapılması için İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Restorasyon Anabilim Dalı ile temasa geçtim. Fakülte öğretim üyelerinden Prof. Dr. Zeynep Ahunbay tarafından hazırlanan onarım projesi Anıtlar Yüksek Kurulu'ndan geçtikten sonra Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından onarımın yürütülmesi ve sorumluluğu ile görevlendirildim.

Projenin kapsamını belirlemek için ilk çalışmalar 1977 yılında yapılmış; 1978'de öneri anastylosis projesi hazırlanmıştır. Mimari parçaların kırık olması nedeniyle ayakta durabilmeleri için müdahale gerekiyordu. Yeniden birleştirmenin depreme dayanıklı bir düzende gerçekleşmesi için, İTÜ Mimarlık Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Müfit Yorulmaz ve Prof. Dr. Feridun Çılı bir proje hazırladılar. Önerilen sisteme göre 1983 yılında betonarme bir temel yapıldı ve kuzeybatı köşesine ait ilk sütun ayağa kaldırıldı. 1983-1990 yılları arasında her yıl 6-8 hafta çalışılarak beş sütun, başlıklar ve arşitrav blokları yerlerine konuldu. Medusa frizi bloklarının ve bu projenin başlatılmasına neden olan kuzeybatı köşesine ait saçaklık bloğunun yerine konmasından sonra Mrs. Friendly hayal ettiği görüntünün artık ortaya çıktığını ileri sürerek çalışmaların 1991'de sona erdirilmesini istemiştir. 1978 yılında hazırlanan proje hedefine ulaşmamış olmasına rağmen bugün varılan nokta heyecan vericidir. Projenin gerçekleşmesinde bir çok kuruluş ve kişilerin yardımı olmuştur. En başta onarım çalışmalarımıza müsaade ettiği için Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne; çalışmalarımızı destekledikleri için Antalya ve Side Müzesi müdürlüklerine ve teknik yardımlarından dolayı İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanlığı'na, Devlet Su İşleri ve Karayolları 13. Bölge müdürlüklerine, Etibank Ferrokrom Fabrikası Müdürlüğü'ne, Alman Arkeoloji Enstitüsü'ne, Side Belediyesi'ne, Oymapınar Barajı İnşaatının Müteahhit firması Bilfinger Berger'e ve Sayın Mehmet Devres'e teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Prof. Dr. Jale İNAN

T.C. Kültür Bakanlığı
Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü

Uluslararası Side Dostları Derneği Kurucuları
Sayın
Jean Friendly ile merhum **Alfred Friendly**
onuruna
vereceği törene teşekkürünüzü rica eder.

Prof. Dr. Engin ÖZGEN
Genel Müdür

Yer : Side Apollo Tapınağı
Tarih : 23 Eylül 1994
Saat : 18.00

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Jale İnan Arşivi

JALARC0800301